

SPIS TREŚCI

WYKAZ UŻYWANYCH W PRACY SKRÓTÓW	9
WSTĘP	11
ROZDZIAŁ 1. Pomoc medyczna w Polsce w XVIII w.	30
1.1. Sytuacja bytowo-sanitarna społeczeństwa polskiego	30
1.2. Kadry medyczne	38
1.3. Sposoby leczenia, obrzędy związane z porodem i położeniem	59
1.4. Pierwsze próby zapewnienia społeczeństwu polskiemu profesjonalnej pomocy medycznej	66
ROZDZIAŁ 2. Tworzenie i rozmieszczenie szkół położniczych na ziemiach polskich w latach 1773–1914	76
2.1. Szkoły założone w osiemnastowiecznej Rzeczypospolitej przed utratą niepodległości	77
a) Szkoły akuserek założone z inicjatywy Komisji Edukacji Narodowej	77
b) Szkoły założone przez postępowych arystokratów	85
2.2. Zabór austriacki	94
2.3. Zabór rosyjski	103
a) Szkoły akuserek funkcjonujące w pierwszej połowie XIX w.	103
b) Rozwój szkół położniczych i akuszersko-felczerskich w drugiej połowie XIX i na początku XX stulecia	110
2.4. Zabór pruski	123
a) Szkoły akuserek w Prusach Zachodnich, Południowych i Nowowschodnich	123
b) Zakłady kształcenia akuserek po 1815 r.	141
2.5. Królestwo Polskie	144
a) Warszawska szkoła akuserek	144
b) Warszawska szkoła babek wiejskich	153
c) Szkoły przy przytułkach położniczych	155
d) Szkoły prywatne	163

ROZDZIAŁ 3. Sytuacja materialna szkół akuszerskich w XIX i na początku XX w.	171
3.1. Zaplecze kliniczne i internatowe szkół położniczych	172
a) Zaplecze szkół przyszpitalnych	173
b) Baza lokalowa samodzielnych szkół akuszerskich	208
c) Sytuacja lokalowa szkół funkcjonujących przy przytułkach położniczych	221
3.2. Pomoce dydaktyczne	232
ROZDZIAŁ 4. Struktura organizacyjna szkół akuszerskich	242
4.1. Dyrektor	244
a) Obowiązki administracyjne	247
b) Obowiązki dydaktyczne	251
4.2. Drugi nauczyciel/asystent	257
4.3. Akuszerka zakładowa	262
4.4. Uczennice	269
a) Wymogi stawiane kandydatkom na akuszerki	269
b) Charakterystyka zbiorowości uczniowskiej	287
4.5. Pacjentki — „naukowy materiał” kliniczny	308
ROZDZIAŁ 5. Organizacja procesu dydaktycznego	323
5.1. Czas i wymiar kształcenia	324
5.2. Sposoby i formy kształcenia	330
5.3. Zakres kształcenia teoretycznego	348
a) Wiadomości przekazywane uczennicom w pierwszych latach istnienia szkół położniczych (koniec XVIII i pierwsza połowa XIX w.)	348
b) Poszerzenie programu kształcenia o nowe treści	361
c) Zakres kształcenia w szkołach akuszerskich z klasami przygotowawczymi oraz w szkołach akuszersko-felcherskich	366
5.4. Egzaminowanie i dyplomowanie	377
ZAKOŃCZENIE	396
BIBLIOGRAFIA	402
ANEKS 1. Sylwetki wybranych dyrektorów i nauczycieli dziewiętnastowiecznych szkół położniczych	446
ANEKS 2. Zdjęcia uczennic	472
ANEKS 3. Ruch uczennic w wybranych szkołach akuszerskich	477
ANEKS 4. Program kształcenia w szkołach dla akuszerki I i II rzędu obowiązujący w Królestwie Polskim po 1900 r.	493
ANEKS 5. Przykładowe pytania zadawane w szkołach akuszerskich podczas egzaminów końcowych	502

ANEKS 6. Teksty wybranych przysięg akuszerskich	507
ANEKS 7. Dyplomy ukończenia szkół akuszerskich	515
INDEKS OSOBOWY	528
SPIS TABEL	542
SPIS ILUSTRACJI	544